

คำวินิจฉัยของ นายพัน จันทรปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๕/๒๕๕๕

วันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนางสาวเพ็ญญา ไพศาลสุนิมิต จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

สรุปข้อเท็จจริง

นางสาวเพ็ญญา ไพศาลสุนิมิต เป็นข้าราชการการเมือง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ (ม.ร.ว.สุขุมพันธุ์ บริพัตร) ในรัฐบาลนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ตามคำสั่งกระทรวงการต่างประเทศ ที่ ๘๑๖/๒๕๕๒ เรื่องแต่งตั้งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๒ นางสาวเพ็ญญา ไพศาลสุนิมิต จึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในระยะเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๒๕๒ นางสาวเพ็ญญา ไพศาลสุนิมิต เข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีเข้ารับตำแหน่งภายในวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๒

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ตรวจสอบพบว่า นางสาวเพ็ญญา ไพศาลสุนิมิต ไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีเข้ารับตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ สำนักงาน ป.ป.ช. ในฐานะหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงได้มีหนังสือลับ ที่ ปช. ๐๐๐๖/๗๓ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๕ แจ้งให้นางสาวเพ็ญญา ไพศาลสุนิมิต ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว

นางสาวเพ็ญญา ไพศาลสุนิมิต มีหนังสือลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ชี้แจงข้อเท็จจริงสรุปความได้ว่า ไม่เคยทราบมาก่อนว่าการเข้าดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้าดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ แม้จะบกพร่องเนื่องจากไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้ารับตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรี

ช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ แต่ก็ตั้งใจไว้ว่าจะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่งและเหตุผลที่ไม่ได้ยื่นบัญชีแสดง รายการทรัพย์สินและหนี้สินในทันทีที่ทราบเพราะเห็นว่าใกล้หมดวาระการดำรงตำแหน่งแล้ว และยินดี ให้มีการตรวจสอบย้อนหลังเพื่อดูรายการทรัพย์สินและหนี้สินนับแต่วันที่เข้ารับตำแหน่งจนถึงวันพ้นตำแหน่ง และขอยืนยันว่าไม่มีเจตนาหรือจงใจจะปกปิดหรือไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ นางสาวเพ็ญภา ไพศาลสุนิรมิต มิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินมาด้วย แต่อย่างไร

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาในการประชุมครั้งที่ ๒๔/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๕ แล้วมีมติเป็นเอกฉันท์ด้วยคะแนนเสียง ๗ เสียง ว่า นางสาวเพ็ญภา ไพศาลสุนิรมิต ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศตามคำสั่งกระทรวงการต่างประเทศ ที่ ๘๑๖/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๒ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งดังกล่าว ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ แต่มิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบดังกล่าว แม้ในภายหลังได้ทราบ ดิอยู่แล้วว่าตนเองมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณี เข้ารับตำแหน่ง แต่ก็ยังคงไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบดังกล่าวให้ เป็นการถูกต้อง พฤติการณ์ของนางสาวเพ็ญภา ไพศาลสุนิรมิต จึงเป็นการจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดง รายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการ กระทรวงการต่างประเทศ ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ดังนี้

๑. ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดว่า นางสาวเพ็ญภา ไพศาลสุนิรมิต จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

๒. ขอให้วินิจฉัยชี้ขาด ห้ามมิให้นางสาวเพ็ญภา ไพศาลสุนิรมิต ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

การดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณากรณีดังกล่าวแล้วมีมติให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนด ๙ ข้อ ๑๐ และแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้องทราบ รวมทั้งแจ้งให้นางสาวเพ็ญภา ไพศาลสุนิรมิต ผู้ถูกร้อง ชี้แจงเป็นหนังสือ

ซึ่งผู้ถูกร้องได้มีหนังสือชี้แจงสรุปได้ว่า

หม่อมราชวงศ์สุขุมพันธุ์ บริพัตร ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ตั้งแต่วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ตามคำสั่งกระทรวงการต่างประเทศ ที่ ๘๑๖/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ก่อนได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศและในระหว่างดำรงตำแหน่งอยู่นั้น ผู้ถูกร้องปฏิบัติงานที่มูลนิธิ จุฬารัตน - พันธุ์ทิพย์ ตำแหน่งเลขานุการบริหารสำนักงานประธานมูลนิธิ โดยได้ปฏิบัติงานที่มูลนิธิ มาเป็นเวลากว่า ๑๓ ปีแล้ว ผู้ถูกร้องจบการศึกษาด้านบริหารธุรกิจจากมหาวิทยาลัยกรุงเทพ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ไม่มีความรู้ทางด้านกฎหมาย และไม่เคยศึกษาในรายละเอียดของรัฐธรรมนูญ ไม่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองมาก่อน ตลอดจนไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใด เมื่อดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ จึงไม่ทราบว่าการที่ได้ดำรงตำแหน่งนี้ต้องมีหน้าที่ ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้าดำรงตำแหน่ง ตามบทบัญญัติมาตรา ๒๕๑ ของรัฐธรรมนูญ จากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์จึงเป็นเหตุให้ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อเข้ารับตำแหน่ง ต่อมาเมื่อได้ติดตามข่าวกรณี นายอมร อมรรัตนานนท์ จะยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ตรวจสอบความเป็นรัฐมนตรีของรัฐมนตรี ๑๐ คน ว่าสิ้นสุดลงเฉพาะตัวหรือไม่ ในกรณี ดำรงตำแหน่งในห้างหุ้นส่วนและบริษัท โดยในเนื้อหาข่าวได้มีการอ้างถึงมาตรา ๒๐๘ มาตรา ๒๐๙ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ ผู้ถูกร้องเกิดความสงสัยจึงได้สนทนาและสอบถามกับบุคคลที่มีความรู้ ทางด้านกฎหมาย ทำให้ทราบว่าผู้ถูกร้องต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินในกรณีดำรง ตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

สำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือลับ ที่ ปช. ๐๐๐๖/๗๓ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๔ แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบว่า ได้ตรวจสอบพบว่าผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีเข้ารับตำแหน่งที่ปรึกษา รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และขอให้ชี้แจงเหตุผล ซึ่งผู้ถูกร้องได้มีหนังสือลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ชี้แจงเหตุผลต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการชี้แจงผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีทรัพย์สิน และหนี้สินไปด้วย เนื่องจากมีความเข้าใจว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำลังพิจารณากรณีดังกล่าวอยู่ และคำชี้แจงของผู้ถูกร้องเป็นข้อมูลสำคัญในการพิจารณา กอปรกับในเวลานั้นเป็นช่วงที่รัฐบาลของนายชวน หลีกภัย กำลังจะหมดวาระลง ผู้ถูกร้องจึงได้ชี้แจงในหนังสือต่อไปว่า ผู้ถูกร้องตั้งใจว่าจะต้องยื่นบัญชี ทรัพย์สินและหนี้สินเมื่อพ้นจากตำแหน่งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสามสิบวันนับจากวันพ้นจาก ตำแหน่ง และยินดีให้มีการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินย้อนหลังนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง และ

ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีพ้นจากตำแหน่งแล้ว เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๔

ประเด็นการพิจารณา

เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงตามคำร้องและคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องแล้ว เห็นว่าประเด็นที่ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดคือ ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่ง หรือไม่

ข้อพิจารณาและคำวินิจฉัย

นางสาวเพ็ญภา ไพศาลศุภนิมิต เป็นข้าราชการการเมือง ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ (ม.ร.ว.สุขุมพันธุ์ บริพัตร) มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สิน ฯ ของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ในวันเข้ารับตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ภายใน ๓๐ วัน คือต้องยื่นบัญชีทรัพย์สิน ฯ ภายในวันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบว่า นางสาวเพ็ญภา ไพศาลศุภนิมิต ไม่ได้ยื่นบัญชีทรัพย์สิน ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่ง จึงมีหนังสือเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๔ แจ้งต่อนางสาวเพ็ญภา ไพศาลศุภนิมิต ชี้แจงข้อเท็จจริง

นางสาวเพ็ญภา มีหนังสือลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔ ชี้แจงว่า ไม่เคยทราบมาก่อนว่าต้องยื่นบัญชีทรัพย์สิน ฯ และเมื่อทราบแล้วแจ้งว่าจะยื่นบัญชีทรัพย์สิน ฯ เมื่อครบ ๓๐ วัน หลังพ้นจากตำแหน่ง แต่ทั้งนี้ นางสาวเพ็ญภา ไพศาลศุภนิมิต ก็ไม่ได้ยื่นบัญชีทรัพย์สินกรณีเข้ารับตำแหน่งแต่อย่างใด

พิจารณาแล้ว เห็นว่า นางสาวเพ็ญภา ไพศาลศุภนิมิต ได้ชี้แจงว่าไม่เคยทราบมาก่อนว่าต้องยื่นบัญชีแสดงทรัพย์สิน ฯ เมื่อได้รับคำชี้แจงว่าต้องยื่นตามกฎหมาย หากนางสาวเพ็ญภา ไพศาลศุภนิมิต รีบยื่นบัญชีแสดงทรัพย์สิน ฯ โดยเร็ว แล้วชี้แจงว่าไม่ทราบกฎหมายยังพอรับไว้พิจารณา แต่กรณีเมื่อทราบแล้วยังไม่ดำเนินการ และไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงทรัพย์สินแต่อย่างใด จึงถือว่า จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ

จึงวินิจฉัยว่า นางสาวเพ็ญภา ไพศาลศุภนิมิต จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ต้องบังคับโดยมาตรา ๒๕๕ แห่งรัฐธรรมนูญ ให้พ้นจากตำแหน่งวันที่พ้นจากตำแหน่งจริง คือตั้งแต่วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔ ตามคำวินิจฉัยที่เป็นบรรทัดฐานอยู่แล้ว

นายผัน จันทรปาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ